

Zeytinde Bitki Besin Elementi Eksiklikleri

1. Zeytinde Gübreleme

Zeytin ağaçlarında, topraktan bitki besin elementleri alımında, belirli gösteren veya saklı kalan beslenme sorunları ortaya çıkmaktadır. Önemli bitki besin elementi noksanlıkları, aşağıda özet olarak verilmiştir.

a) Azot noksanlığı

Azot noksanlığında yaprakların bir kısmında veya hepsinde sarılık(kloroz) meydana gelir. Ağaçların alt ve orta kısımlarında yaprak dökümü olur. Sürgünlerde zayıflık, sürgün oluşumunda ve yapısında azalma görülür. Somak ve çiçek oluşumu azalır. Çiçek ve meyve dökümü olur, meyveler küçülür, meyvenin et oranında ve yağ miktarında azalma olur.

Bu noksanlığa; toprakta azot ve organik madde yetersizliği, düşük toprak sıcaklığı, düşük fosfor miktarı ve aşırı kuraklık neden olabilir. Sorunun çözümü için, toprak ve yaprak analizleri yaptırılmalı, analiz sonuçlarına göre, ya topraktan azotlu gübreler; yada yapraktan üre verilmelidir. Ara bitkisi olarak baklagiller devreye sokulabilir.

b) Fosfor noksanlığı

Fosfor noksanlığında gelişme yavaşlar, yapraklar küçülür. Dalların boğum araları kısalmış, kökler zayıflar. Çiçeklenme azalır, çiçek açması gecikir. Dolayısıyla meyve bağlama olayı da olumsuz etkilenir. Meyve çekirdeği küçülür, meyveler geç olgunlaşır. Karbonhidrat miktarı azalacağından, gelişme zayıflar. Sonuçta ürün miktarı azalır. Filizlerin pişkin ve sağlam olması engellenir. Soğuklara ve kuraklığa olan duyarlılık artar. Meyvelerde kalite azalır, yağ oranı da normalin altına düşer.

Bu noksanlığa, topraktaki organik madde yetersizliği, soğuk ve nemli koşullar, asit yapılı topraklar neden olabilir. Çözüm için, toprak ve yaprak analizleri yaptırılarak, analiz sonuçlarına göre, topraktan fosforlu gübre uygulamaları yapılmalıdır.

c) Potasyum noksanlığı

Potasyum noksanlığında, yaşlı yapraklarda uç klorozları ve nekrozlar, ucu kahverengi dibi sarı yapraklar görülür. Yapraklarda ve meyvelerde küçülme, meyve et oranı ve yağ miktarında azalma olur. Su ve soğuk stresine karşı direnç azalır. Ağaçlar, hastalık ve zararlılardan daha çok etkilenirler.

Bu noksanlığa, topraktaki potasyum yetersizliği, topraktaki katyon değişim kapasitesinin düşük olması neden olabilir. Çözüm için, toprak ve yaprak analizleri yaptırılmalı, analiz sonuçlarına göre, topraktan veya yapraktan potasyumlu gübre uygulamaları yapılmalıdır.

d) Kalsiyum noksanlığı

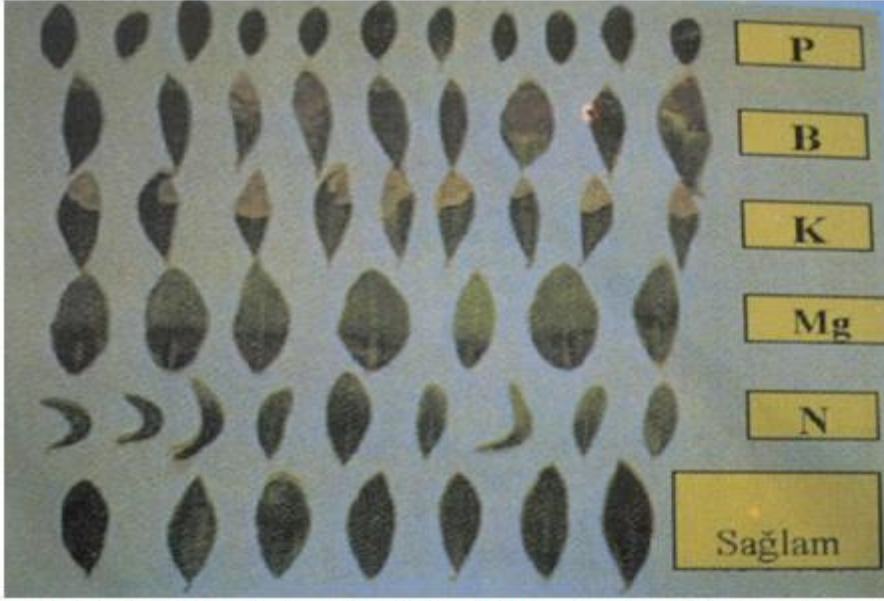
Kalsiyum noksanlığında, filizlerde kolay kırılmalar ve kurumalar, yapraklarda dökülmeler, koparılan yapraklarda sertleşmeden kuruma ve genç yapraklarda üşümeye karşı duyarlılık görülür.

Bu noksanlığa, topraktaki kalsiyum yetersizliği, magnezyum fazlalığı neden olabilir. Çözüm için, toprak ve yaprak analizleri yaptırılmalı, analiz sonuçlarına göre topraktan veya yapraktan kalsiyumlu gübre uygulamaları yapılmalıdır.

e) Magnezyum noksanlığı

Magnezyum noksanlığında, yaprak uçundan veya kenarlarından başlayan sararmalar, orta damar boyunca ve yaprak dibinde ise yeşil kısımlar görülür. Mevsim ilerledikçe sararma, tüm yaprağı kaplar, yaşlı yaprak görüntüsü oluşur. Genç filizlerde, önemli yaprak dökümü gözlenir ve filizlerde gelişme duraklar.

Bu noksanlığa, topraktaki magnezyum yetersizliği, aşırı potasyum ve kalsiyum, aşırı yağış neden olabilir. Çözüm için, toprak ve yaprak analizleri yaptırılmalı, analiz sonuçlarına göre topraktan veya yapraktan magnezyum içeren gübre uygulamaları yapılmalıdır.

Resim 9: Zeytin ağaçlarında görülen bitki besin elementi noksanlıkları

f) Çinko noksanlığı

Çinko noksanlığında, yapraklarda damar arasında sararma, rozetleşme, küçülme ve şekil bozuklukları görülür.

Bu noksanlığa, topraktaki çinko yetersizliği, aşırı fosfor neden olabilir. pH'sı yüksek ve kolay yıkanan hafif topraklarda sık rastlanır. Çözüm için, toprak ve yaprak analizleri yaptırılmalı, analiz sonuçlarına göre topraktan veya yapraktan, çinko içeren gübre uygulamaları yapılmalıdır.

g) Bor noksanlığı

Bor noksanlığında genç yapraklarda, yaprak ucundan başlayan V şeklinde kloroz ve nekrozlar görülür. Yapraklarda küçülme, dökülme, rozetleşme, sürgün ucunda kurumalar, ve yanlara doğru büyüme meydana gelir. Gövde ve sürgünlerde bodurlaşma, kuru ve yaprağını döken, çalılışmış dallar görülür. Meyvelerde şekil bozukluğu (Maymun suratlı meyve) meydana gelir.

Bu noksanlığa, topraktaki bor yetersizliği, düşük pH, aşırı kireç uygulamaları, aşırı kuraklık, aşırı yağış neden olabilir. Kolay yıkanan organik maddece fakir topraklarda sıkça görülür. Çözüm için, toprak ve yaprak analizleri yaptırılmalı, analiz sonuçlarına göre topraktan veya yapraktan bor içeren gübre uygulamaları yapılmalıdır. Bor içeren gübreler, ağaçların taç izdüşümlerinde açılan 20-25 cm derinlik ve genişlikteki karıklara verilmeli ve çapa ile toprağa karıştırılmalıdır. Yeterli nem yoksa, her ağaca 40-50 lt su verilmelidir. Toprakta kirecin belli oranlardan yüksek olması, pH'nın uygun olmaması, aşırı yağış ve aşırı kuraklık, acil düzeltilmesi gereken akut noksanlık hallerinde, yapraktan uygulamalar yapılmalıdır. Yapılan araştırmalarla, yaprak uygulamalarının toprak uygulamalarından daha etkili olduğu ortaya konmuştur.